

1. Introducció

Durant els primers deu anys de funcionament, l'Observatori de Neologia ha analitzat la neologia lèxica en català i en castellà apareguda a la premsa d'àmplia difusió, de manera que les dades obtingudes ens han proporcionat informació d'un ús real i particular de la llengua que bàsicament reflecteix usos neològics no espontanis, ja que els textos dels diaris són majoritàriament revisats pels serveis de correcció. Amb la finalitat d'enriquir i diversificar les bases neològiques i de permetre l'observació de la creació espontània, des del 1999 l'Observatori ha iniciat l'anàlisi de la neologia procedent de textos orals i de textos escrits més informals.

Pel que fa als textos escrits més espontanis, el buidatge encara es troba en una fase molt embrionària, però per a la llengua oral, ja comptem amb una metodologia de treball pròpia i disposem d'uns primers resultats, que ens permeten perfilar-ne les especificitats i preveure'n les futures i diverses aplicacions. Els objectius d'aquesta comunicació són, justament, presentar les especificitats pròpies de la metodologia de treball en neologia oral, així com mostrar-ne els primers resultats obtinguts i les possibles utilitats i aplicacions.

2. Metodologia de treball: especificitats de la recerca en neologia oral

La metodologia general de treball (concepte de neologisme, corpus d'exclusió, processament i difusió de les dades) és compartida per tots els grups de treball de l'Observatori, però els documents interns del projecte en què s'estableixen els processos de detecció, enregistrament i anàlisi de les dades s'adapten a les especificitats de cada tipus de buidatge. En aquest sentit, el buidatge de textos orals que duu a terme l'Observatori es pot descriure, de manera semblant al buidatge de premsa escrita, com un procés que consisteix a detectar neologismes usats en la ràdio i la televisió, d'acord amb uns criteris de selecció prèviament fixats, i enregistrar-los en fitxes manuals segons unes normes de redacció establertes. L'objectiu fonamental del buidatge de textos orals, en aquesta primera etapa de funcionament corresponent al curs 1999-2000,² ha estat l'elaboració d'un protocol propi d'elaboració de la fitxa de buidatge a partir de les dades extretes de programes de ràdio de gran difusió (noticiaris, debats, documentals).

El fet que la metodologia general de treball sigui compartida per tot l'Observatori, implica que el criteri de selecció neològica comú a tots els grups de buidatge és el criteri lexicogràfic, que consisteix, a grans trets, a considerar neològiques totes aquelles unitats lèxiques detectades en el corpus de buidatge que no apareixen en un corpus lexicogràfic d'exclusió, format per obres normatives i descriptives³.

¹ Aquest treball ha pres com a punt de partida la segona part de la comunicació <<L'Observatoire de Néologie: conceptions, méthodologie, résultats et nouveaux travaux>>, presentada al Colloque International "L'innovation lexicale" (Universitat de Limoges, febrer del 2001).

² Durant aquesta primera etapa de funcionament, han format part del Grup de Neologia Oral: Meritxell Domènech, Rosa Estopà, Maite Ferré, Cristina Gómez, Cristina Mayoral, Noelia Palacios, Mireia Raymí i Sara París.

³ En aquest sentit, cal tenir en compte que, el fet que el buidatge sigui manual, fa que sempre hi hagi un criteri previ al lexicogràfic, que és la consciència neològica del buidador. Actualment, hem iniciat un estudi que, partint d'un buidatge lexicogràfic sistemàtic (paraula a paraula), ens permeti establir quin és el grau de desviament de les dades.

La conseqüència fonamental de l'aplicació d'aquest criteri al buidatge de textos orals ha estat la de centrar-nos exclusivament en l'observació de la neologia lèxica i desestimar, per tant, aquelles formes neològiques que es poden explicar per qüestions estrictament fonètiques (sons adventicis o de suport, propis del registre oral) o dialectals (ex.: *paiella* per *paella*; *aixíns* per *així*; *mentres* per *mentre*)⁴.

D'acord amb el que acabem de dir, per a l'elaboració de la fitxa de buidatge oral hem partit de la fitxa de buidatge escrit i n'hem suprimit o adaptat els camps no necessaris o pertinents per a la neologia oral. Pel que fa a la informació que recollim sobre els neologismes detectats, podem distingir, doncs, dos grans blocs: el que correspon a informació que es recull per a tots els neologismes (tant orals com escrits) i el que correspon a informació específica de la neologia oral. A continuació podeu veure un exemple concret de la fitxa de buidatge oral:

⁴ Cal esmentar el fet que, tot i que la previsió és fer buidatge oral en català i en castellà, d'acord amb els objectius generals de l'Observatori, en aquesta primera fase de treball de neologia oral només hem treballat amb textos en català, de manera que els exemples de neologismes orals que mostrarem al llarg de la comunicació sempre seran en català.

1 disparar-se ⁵		2 dispərárse			
3 v pron		4 S		5 GDLC, DIEC, DLC3	
6					
7 Els empresaris alerten del perill que, en el futur, l'economia no vagi tan bé com fins ara. Diuen que el risc que els preus <u>es disparin</u> , que els salaris augmentin massa és alt.					
8 ampliació semàntica de l'accepció 3 de 'disparar-se' (DIEC)/ 4					
9 07/07/99	10 2	11 CR	12 N	13 ECO	14
15 PR	16 5	17 M	18 OR	19	
20 NPS	21 11/10/99	22	23		

Les informacions que es recullen per a tots els neologismes, tant orals com escrits, detectats a l'Observatori són les següents:

l'entrada lematitzada, la categoria gramatical, el tipus de neologisme (formal, sintàctic, semàntic o manlleu), els diccionaris consultats, el context d'aparició, la referència completa de la font i, en el cas que sigui necessari, una nota amb informacions diverses sobre qualsevol aspecte del neologisme detectat (ortogràfic, semàntic, contextual, remissions, etc.).

I les informacions que són específiques de la neologia oral, i que considerem que tenen interès per a l'estudi de la neologia lèxica, són fonamentalment les tres següents:

transcripció fonètica, marques metalingüístiques i característiques de l'emissor (rol, edat, sexe, dialecte i llengua materna).

⁵ Identificació dels camps de la fitxa

1 Entrada	10 Minut	19 Llengua materna de l'emissor
2 Transcripció fonètica	11 Emissora	20 Autor de la fitxa
3 Categoria gramatical	12 Programa	21 Data de la fitxa
4 Tipus de neologisme	13 Secció del noticiari	22 Autor de la verificació
5 Diccionaris consultats	14 Títol del debat	23 Data de la verificació
6 Marques metalingüístiques	15 Rol de l'emissor	
7 Context	16 Edat de l'emissor	
8 Nota	17 Sexe de l'emissor	
9 Data	18 Dialecte de l'emissor	

Pel que fa a la *transcripció fonètica* dels neologismes detectats, és interessant recollir-la fonamentalment en el cas dels manlleus o préstecs d'altres llengües, per detectar si hi ha diversitat de pronúncies o vacil·lacions en un mateix emissor o en diversos i saber fins a quin punt el manlleu s'adapta o no a la pronúncia de la llengua pròpia (ex.: *revival* /ri'βajβal/, *holding* /'χoldiŋ/, *e-mail* /i'meil/, *crêpe* /'kreɸ/, *final four* /'fajnəl'for/, *hooligan*, /'χulirən/, *algo* /'alɣu/, *agotament* /əɣutə'men/); i també és interessant recollir-la en el cas dels neologismes formats per composició culta –és a dir, aquells en el procés de formació dels quals intervé algun formant culte grec o llatí– perquè la transcripció fonètica ens permet saber si determinats sons (concretament les vocals d'enllaç) es neutralitzen o no (ex.: *albanò/d'ukosovar*, *nivò/d'upintura*, *macro/d'upintura*, *tel/e/ε/əddicte*, *supè/e/ərman*, *vice/e/əpresident*, *auto/d'ureflexió*, *inte/e/ərnet*). Aquesta informació pot ser molt útil per a l'actualització lexicogràfica i gramatical de la llengua, ja que ens pot donar pistes sobre l'ús real dels manlleus i el seu nivell d'introducció en la llengua pròpia o sobre la categorització de determinats prefixos i sufixos com a tòpics o àtons.

La informació relativa a les *marques metalingüístiques* inclou qualsevol mena de comentari o observació que ens proporcioni alguna dada sobre la percepció que té l'emissor del grau de fixació en la llengua del neologisme documentat. Podríem dir, doncs, que aquesta informació és el correlat oral de la que ens proporcionen en el buidatge escrit les marques tipogràfiques com les cometes, la negreta o la cursiva.

En el cas dels neologismes orals, aquesta informació metalingüística tant pot ser explícita (ex.: <<Acabo d'arribar de Boston i estic desencaixat... Deu ser això del *jet-lag*, com diuen els anglesos.>>; <<...diguéssim, que no té gaires miraments a l'hora d'encolomar-te feina. Vaja, que és un *jeta*, com diu el jovent d'avui dia.>>), com implícita (per mitjà de canvis de veu o fins i tot de gestos quan la font del buidatge és un mitjà audiovisual com ara la televisió).

Finalment, també volem destacar la importància, per a la neologia oral, d'explicitar les *dades relatives a l'emissor*. En el cas de la neologia escrita detectada a la premsa només és possible distingir si el text on es troba el neologisme és d'autor (articles d'opinió, cartes al director, etc.) o no ho és (cròniques de corresponsals, notícies dels redactors o d'agència, etc.), i aquesta és la informació que recull l'Observatori en les fitxes de buidatge escrit, de manera que no es té cap informació sobre les característiques concretes de l'emissor del neologisme detectat.

En el cas de la neologia oral, i encara més quan la font de buidatge és la televisió i no la ràdio, es té molta informació sobre la persona que emet un neologisme determinat, informació que permet obtenir dades pragmàtiques sobre els neologismes detectats, dades que considerem interessants i necessàries per a futurs estudis sobre els orígens i les motivacions de la creació neològica dels parlants d'una llengua determinada. Actualment, a la fitxa de buidatge oral de l'Observatori deixem constància de cinc característiques en relació amb l'emissor de cada neologisme:

- el rol de l'emissor: distingim els següents tipus d'emissors, tenint en compte fonamentalment si són o no experts en el tema de què parlen i si la seva intervenció és espontània o preparada: presentador; corresposnal o reporter,

convidat al programa (és a dir, persona convidada a opinar sobre algun tema, telefònicament o per mitjà de declaracions), participant del públic, intèrpret (o veu *en off* que tradueix al català o al castellà les intervencions fetes en altres llengües) i altres;

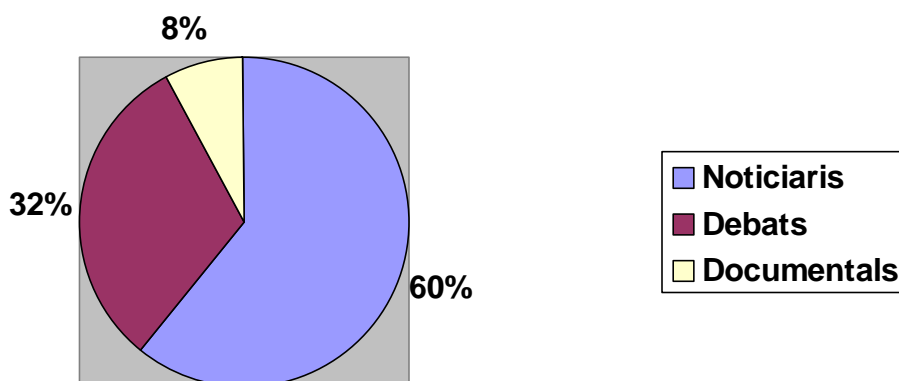
- l'edat de l'emissor: consignem l'edat aproximada de l'emissor utilitzant una de les franges d'edat següents: nen (entre 0 i 15 anys), adolescent (entre 15 i 25 anys), jove (entre 25 i 40 anys), adult (entre 40 i 60 anys) i gran (60 anys o més).
- el sexe de l'emissor: és a dir, si és un home o una dona.
- el dialecte de l'emissor: distingim, en el cas del català, entre varietat central, balear i occidental, i en el cas del castellà, la previsió inicial és distingir fonamentalment entre la varietat peninsular i la no peninsular o americana.
- la llengua materna de l'emissor: en aquest cas pensem que és interessant notar quan clarament la llengua materna no és el català o el castellà (segons si es fa buidatge en una o altra llengua), sobretot per la qüestió de la incidència dels manlleus i dels calcs que utilitzen aquests emissors. Aquesta informació no sempre és fàcil d'obtenir, però deixem constància d'aquells casos en què la pronúncia de l'emissor indica clarament que la seva llengua materna no és la pròpia del buidatge.

El buidatge oral dut a terme en aquesta primera etapa de funcionament s'ha fet íntegrament de manera manual i ens ha permès, com acabem de veure, detectar les especificitats pròpies de la selecció de neologia oral en relació amb l'escrita i redactar una primera versió del document <<Protocol d'ús de la fitxa de buidatge de textos orals>>. El pas següent ha estat el de semiautomatitzar aquest procés per mitjà de la creació d'una fitxa de buidatge en suport electrònic penjada a Internet que, de manera similar a com es fa en el buidatge escrit, pot abocar-se, un cop emplenada amb el neologisme detectat, a la base de dades de l'Observatori.

Les fonts de buidatge utilitzades en aquesta primera etapa de funcionament han estat programes radiofònics emesos per Catalunya Ràdio, que és l'emissora oficial del Govern autonòmic de Catalunya, que emet íntegrament en català. Els programes buidats s'han seleccionat tenint en compte el fet que incloguessin tant espais radiofònics espontanis (debats, entrevistes, etc.) com altres més controlats (notícies, cròniques, etc.) i han estat els següents:

- 23 noticiaris (60 %), que presenten la peculiaritat de ser programes força tancats, amb unes seccions fixades que es repeteixen diàriament (política, societat, ciència i tecnologia, cultura i espectacles, esports, meteorologia);
- 12 debats (32 %), que es caracteritzen per ser programes de discussió força oberts i dinàmics, que tracten cada vegada un tema d'actualitat diferent i en els quals, per tant, intervenen emissors amb característiques molt diverses (participants convidats al debat, públic general que truca per donar la seva opinió, etc.);
- 3 emissions (8 %), del programa anomenat <<Mites del s. XX>>, que és un programa d'actualitat caracteritzat per barrejar el documental amb els comentaris espontanis de personatges convidats que han viscut el tema de què es tracta.

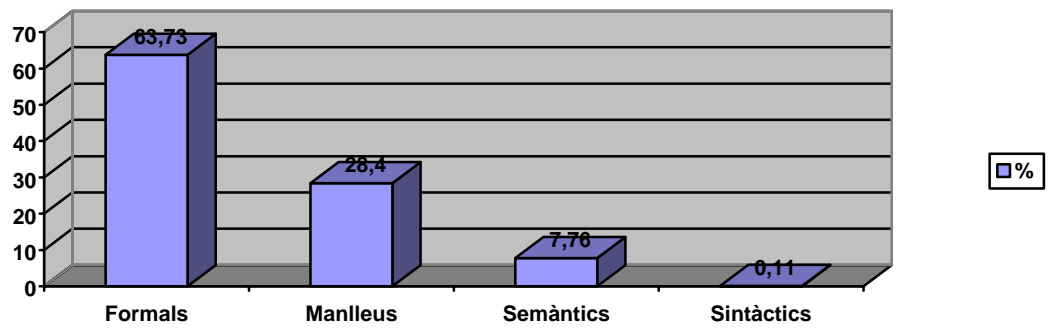
El gràfic següent mostra la distribució global de les diferents fonts utilitzades en aquesta primera etapa de buidatge oral:



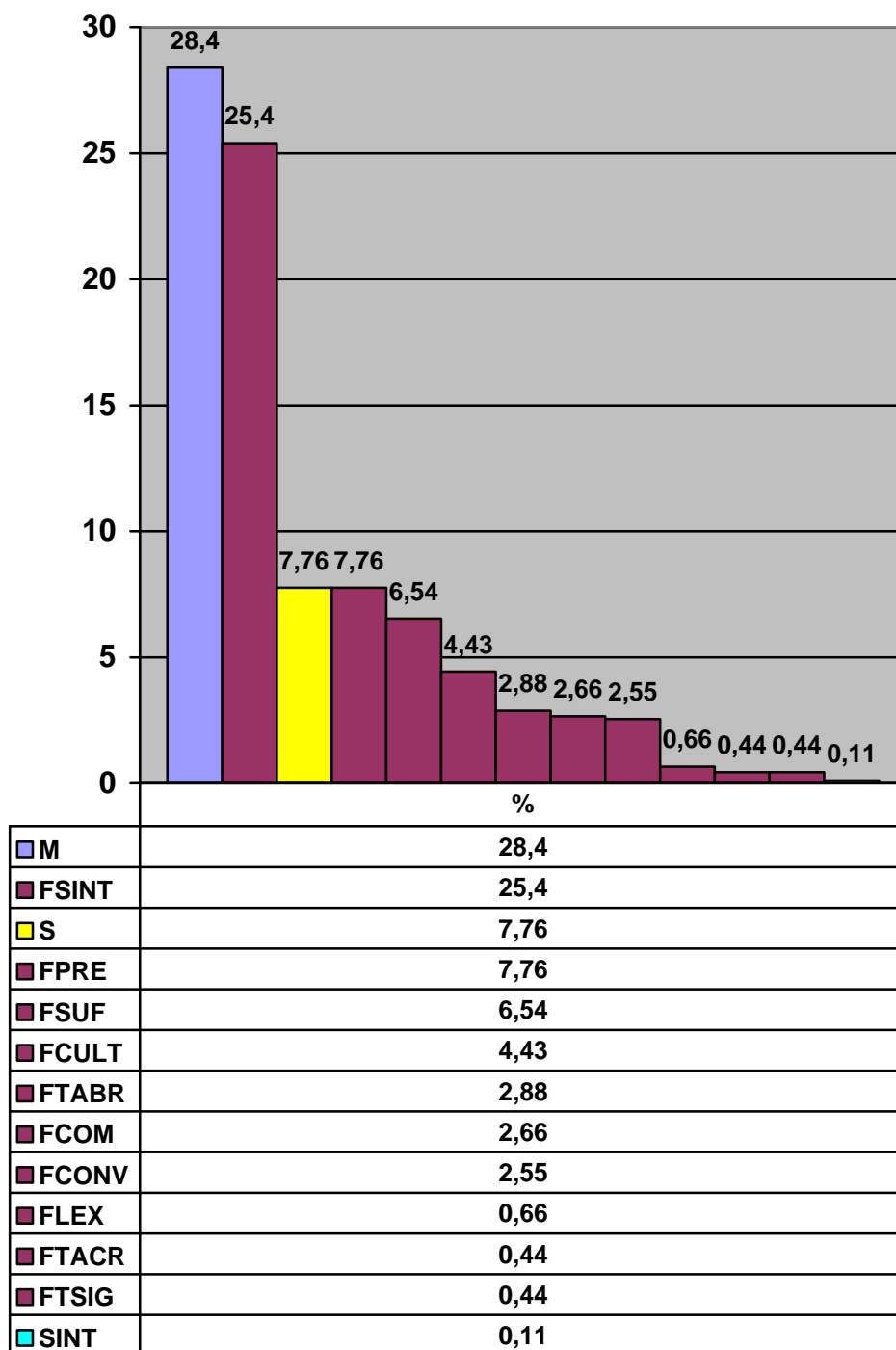
3. Primers resultats

Pel que fa als resultats obtinguts, cal tenir en compte que el buidatge fet fins ara encara no s'ha automatitzat, de manera que les dades que presentarem a continuació, obtingudes manualment, corresponen a percentatges generals; així mateix, convé destacar el fet que el criteri que seguim pel que fa als neologismes repetits és el de recollir-los una sola vegada per a cada tipus genèric d'emissor dins d'un mateix programa. Amb tipus genèric d'emissor ens referim a dos grans grups: emissor espontani (participant del públic i convidat) i emissor no espontani (presentador, corresponsal, intèrpret, és a dir, aquells que d'alguna manera passen per algun tipus de <<filtre>> corrector). Per tant, les ocurrències d'una mateixa forma neològica emesa pel mateix tipus genèric d'emissor es desestimen dins d'un mateix programa, però es tornen a recollir en programes diferents. Aquest criteri ens permetrà obtenir informació sobre la freqüència relativa de les diferents unitats en un període determinat de temps, així com observar el moviment freqüencial en el pas dels anys, tal com fa el grup de buidatge de premsa escrita.

Actualment disposem aproximadament d'unes 1.000 unitats neològiques extretes de textos orals (sense tenir en compte les ocurrències repetides), que es distribueixen en els grups següents:



D'aquest gràfic es desprèn que la neologia formal (derivació, composició, abreviació, sintagmació) és la que predomina en l'àmbit oral, de manera semblant al que passa amb les dades procedents de la premsa escrita. Però si tenim en compte la diversitat de processos neològics englobats sota l'etiqueta de <<neologia formal>>, les diferències entre el registre oral i l'escrit es manifesten més clarament. Vegem-ho amb aquest gràfic més detallat:



Les dades del gràfic ens permeten constatar que els dos tipus de formació neològica predominants són el manlleu (28,4 %) i la sintagmació (25,4 %), seguides molt de lluny pels neologimes semàntics i prefixats (7,76 %) i pels sufixats (6,54 %). Si comparem aquestes dades amb les procedents del buidatge escrit, concretament amb dades de l'any 1995⁶, observem, com mostra la taula següent, que en la neologia escrita el procés de formació predominant és la prefixació, seguida molt de prop pels préstec i per la sufixació, mentre que la sintagmació hi ocupa un lloc molt poc rellevant:

⁶ Les dades corresponents al buidatge escrit de 1995 s'han extret de Observatori de Neologia (1998) i són 5.000 ocurrències, mentre que les ocurrències documentades del buidatge de textos orals equivalen a 1.000.

TIPUS DE NEOLOGISME	ESCRIT (1995)	ORAL (2000)
MANLLEU	21,24 %	28,4 %
SINTAGMACIÓ	5,53 %	25,4 %
SEMÀNTIC	3,64 %	7,76 %
PREFIXACIÓ	23,27 %	7,76 %
SUFIXACIÓ	17,94 %	6,54 %
COMPOSICIÓ PATRONÍMICA	8,05 %	2,66 %
COMPOSICIÓ CULTA	13,41 %	4,43 %
SINTÀCTIC	0,45 %	0,11 %
TRUNCACIÓ	0,99 %	3,76 %
CONVERSIÓ SINTÀCTICA	2,89 %	2,55 %
ALTRES	2,55 %	10,65 %

A partir d'aquests primers resultats⁷, una primera observació que podem destacar és que l'espontaneïtat pròpia dels mitjans orals afavoreix uns processos de formació neològica determinats, i observem, com els neologismes es distribueixen de manera diferent que en el buidatge a partir de textos escrits —els diaris— controlats per un servei lingüístic.

A continuació hem fet una anàlisi quantitativa més detallada dels neologismes que o bé en els textos escrits o bé en els textos orals, corresponen a més d'un 10% de les dades, això és: manlleus, sintagmàtics, semàntics, sufixats, prefixats i compostos cultes.

Manlleus

Les primeres dades permeten constatar que el manlleu és un dels processos de formació neològica més predominant dels textos orals analitzats. Si comparem les dades obtingudes amb les de la neologia escrita, constatem un considerable augment de la quantitat de manlleus documentats. Sembla, per tant, que l'espontaneïtat pròpia dels mitjans orals afavoreix la formació neològica a partir del préstec d'altres llengües. Les dades quantitatives dels manlleus d'aquest primer any de buidatge de textos orals pel que fa a la procedència lingüística, el nombre de lemes, el nombre d'ocurrències, i l'adaptació d'aquestes formes a la fonètica catalana, són les següents:

Buidatge de textos orals (2000)				
IDIOMA	LEMES	OCURRÈNCIES	%	ADAPTATS
Espanyol	98	169	73,2	126 –136 oc.
Anglès	29	45	19,5	12 –14 oc.
Francès	8	9	3,9	5 oc.
Basc	3	3	1,3	-----
Italià	2	2	0,9	-----
Alemanys	1	1	0,4	-----
Llatí	1	1	0,4	-----
Altres	1	1	0,4	-----

⁷ Tot i que hem en un futur hauríem de poder comparar les dades del buidatge oral amb les del buidatge escrit en relació amb el nombre total de mots dels corpus de buidatge.

TOTAL	143	231	100	
-------	-----	-----	-----	--

Com es constata en el quadre anterior, els manlleus més nombrosos són les formes procedents del castellà (73,2 %) amb una clara diferència respecte de les altres llengües, ja que en segon lloc apareix l'anglès amb un 19,5%, i, ja molt allunyats quant al nombre d'ocurrències documentades, el francès (3,9 %), el basc (1,3 %), l'italià (0,9 %), l'alemany (0,4 %), el llatí (0,4 %) i altres llengües (0,4 %). El predomini dels préstecs del castellà, que es pronuncien majoritàriament adaptats a la fonètica catalana i que són neologismes de poc pes semàntic, s'explica fonamentalment per la situació sociolingüística que vivim a Catalunya, en què la convivència de dues llengües oficials —el català i el castellà— afavoreix enormement que es produeixin interferències lingüístiques constants entre els dos idiomes. Però, a més, cal remarcar que molts d'aquests manlleus documentats no els trobaríem en els textos escrits perquè solen ser filtrats pel servei de correcció dels mitjans de comunicació, ja que són considerats barbarismes o castellanismes innecessaris. Són mots com *buenu, pues, disfrutar, puesto, val/vale, els demás, inclús, enterar-se, algo* i *ademés*, per esmentar els més freqüents.

Pel que fa a la categoria gramatical, en general predominen els manlleus nominals, seguits dels adjectivals i dels verbals. Si ens mirem els manlleus a partir de la llengua d'origen, veiem que, mentre que tots els neologismes manlevats a l'anglès són noms, en el cas dels manlevats al castellà, tot i que també predominen els noms (36,1%), hi ha manlleus de totes les categories gramaticals.

Sintagmàtics

Un altre dels processos de formació de neologismes rellevants en els textos orals és la sintagmació. Les dades dels neologismes formats per sintagmació pel que fa a la categoria gramatical, al nombre de lemes i al nombre d'ocurrències són les que es recullen en la taula següent:

Buidatge de textos orals (2000)		
CAT. GRAM.	LEMES	OCURRÈNCIES
Nom	140	160
Locució nominal	3	3
Locució verbal	23	25
Locució adjectival	2	2
Locució adverbial	7	11
Total	175	201

Si comparem aquestes dades amb les del buidatge escrit de 1995, observem que el percentatge dels neologismes sintagmàtics és més significatiu en el buidatge oral. Un factor que podria haver influït en aquests resultats seria l'espontaneïtat pròpia del registre oral, que pot afavorir la utilització de sintagmes que encara no estan fixats completament i que moltes vegades són calcs d'altres llengües, sobretot de l'anglès. Aquesta suposició, però, només podrà ser validada quan disposem d'una quantitat de dades més representativa.

Alguns exemples de neologismes sintagmàtics del corpus oral són: *acord de pau, agent social, alt càrrec, a punta de pistola, cap de premsa, carta astral, cordó de seguretat, crèdit tou, criminal de guerra, crònica negra, intervenció militar, lluita armada, moto d'aigua, neteja ètnica, nina inflable, parc científic, peix blau, quedar-se a les portes, ser el dolent de la pel·lícula, tancar files*.

Si analitzem les estructures morfosintàctiques dels neologismes sintagmàtics nominals veiem que, com passa en els textos escrits, responen fonamentalment a dos patrons: [N A] i [N prep N], tal com es mostra en el quadre següent:

Buidatge de textos orals (2000)	
PATRONS DELS NOMS	OCURRÈNCIES
N A	100
N DE N	42
A N	11
N DE N A	4
N EN N	2
N PER N	1

Semàntics

La importància de la neologia semàntica dins els processos de formació de neologismes procedents dels textos orals es reflecteix en les dades. Les dades quantitatives referents als neologismes formats per resemantització són els següents:

Buidatge de textos orals (2000)		
CAT. GRAM.	LEMES	OCURRÈNCIES
Noms	33	36
Adjectius	10	12
Verbs	17	19
Locucions	3	3
Conjuncions	1	1
TOTAL	64	71

La majoria dels neologismes semàntics documentats són formes hàpax, i hi ha alguns casos d'un parell o un màxim de tres ocurrences d'un mateix neologisme. De tota manera, creiem que això sobretot es deu al fet que de moment disposem d'un corpus encara molt reduït. Pel que fa a la categoria gramatical, predominen els noms, seguits dels verbs, els adjectius i, en darrer lloc, les locucions i un sol cas de conjunció.

Alguns exemples de neologismes semàntics procedents de textos orals són: *aliat* (en política), *bloquejar* (en economia), *cantar, cara a cara* (m) (en política), *cervell, contingent* (en política), *cúpula* (en política), *destapar (un cas)* (en dret), *enganxar-se, fitxa* (en esports), *fregar, intern* (m), *menjar-se* (ús figurat), *pentinat* (en política), *popular* (en política), *prima* (en esport), *ressaca, traspasar* (en esports), *vacuna* (ús figurat). Com a curiositat, destaca el significat nou recollit al verb *recolzar* i el seu

derivat *recolzament*, i també el fet que dos neologismes s'han recollit com a nom i com a adjectiu alhora: *aliat -ada* (adj) i *aliat* (m), i *comunitari -ària* (adj) i *comunitari* (m).

Derivació

En la derivació trobem una diferència de percentatges de neologismes gran i potser menys esperada entre els textos escrits i els orals. En les dues taules següents hem representat les dades en relació amb la categoria gramatical, el nombre de lemes i els nombre d'ocurrències corresponents als neologismes sufixats i als prefixats:

Buidatge de textos orals (2000)		
SUFIXACIÓ		
CAT. GRAM.	LEMES	OCURRÈNCIES
Nom	34	40
Adjectiu	9	10
Verb	4	4
Total	47	54

Buidatge de textos orals (2000)		
PREFIXACIÓ		
CAT. GRAM.	LEMES	OCURRÈNCIES
Nom	22	27
Adjectiu	39	40
Verb	3	3
Adverbi	1	1
Total	55	71

En un futur caldrà estudiar amb més detall les diferències en la selecció, per exemple, dels afixos. En aquest sentit, ja hem començat a constatar que determinats sufixos i prefixos que són molt productius en els textos escrits, ho són menys en els orals. Per exemple, els sufixos *-ció*, *-ista*, *-isme*, *-itat*, *-ment*, *-ià*, *-itzar*, que són altament productius en l'escrit, mostren una productivitat del tot insignificant en els textos orals. I el mateix passa amb els prefixos més freqüents de l'escrit: *no-*, *anti-*, *re-*, *ex*, *pre-*. Tot i que tant en la sufixació com en la prefixació els tipus de sufixos i prefixos més freqüents coincideixen, el que no coincideix, doncs, és la seva representativitat.

COMPOSICIÓ CULTA

Finalment, les dades quantitatives dels neologismes formats a la manera culta en relació amb aquests tres mateixos paràmetres (categoria gramatical, lemes i ocurrències) són les següents:

Buidatge de textos orals (2000)		
CAT. GRAM.	LEMES	OCURRÈNCIES
Nom	13	15

Adjectiu	6	14
Verb	1	1
Total	20	30

Com es dedueix de la taula anterior, hem detectat molt pocs neologismes formats per composició culta, i aquest nombre encara és menys significatiu si el comparem amb la quantitat de neologismes cultes que es recullen dels textos escrits. Però aquesta diferència era *a priori* predictable perquè és sabut que el registre escrit afavoreix l'ús d'unitats formades a la manera culta i, en canvi, aquest tipus de paraules no són pròpies dels discursos orals. I de fet, molts dels neologismes documentats en aquesta categoria només són semicultes, ja que un dels dos formants, normalment el segon, és un mot català. Exemples dels neologismes formats per composició culta documentats són *albanokosovar*, *albanesokosovar*, *serbobosnià*, *socioeconòmic*, *ecoparc*, *autoreflexió*, *heptacampió*.

En definitiva, aquests primers resultats obtinguts ens permeten començar a perfilar unes primeres diferències amb les dades procedents de la premsa escrita, així com seguir aprofundint el nostre coneixement sobre els factors que condicionen la creació neològica en les societats actuals, factors que sovint responen més a qüestions relacionades amb l'economia, el prestigi social, el contacte intercultural o la globalització, que no pas a motivacions estrictament lingüístiques. En aquest sentit, aquest any 2001 hem iniciat el buidatge de textos procedents de mitjans de comunicació audiovisuals (programes de televisió), que de ben segur ens proporcionarà una quantitat i diversitat de formes neològiques molt interessants de recollir, atesa la implantació que tenen aquests mitjans en la societat actual. Quan disposem d'un volum més ampli i diversificat, també podrem començar a combinar les diferents informacions que es recullen de cada neologisme, sobretot en relació amb les informacions relatives a l'emissor d'aquests neologismes, que en el cas dels textos orals pot tenir una rellevància especial.

4. Aplicacions de la recerca en neologia oral

Les aplicacions possibles de la recerca en neologia oral que duu a terme l'Observatori coincideixen, en línies generals, amb les que fins ara s'han dut a terme amb les dades procedents de la premsa escrita, i alhora les complementen i diversifiquen. Així, d'acord amb els objectius generals de l'Observatori, els projectes futurs del grup de buidatge de textos orals són els següents:

1. Constituir una base de dades de neologismes orals, que enriqueixi la que ja existeix actualment per a la premsa escrita, per tal de disposar d'un corpus de neologia lèxica de gran difusió en català i en castellà.
2. Proporcionar la informació obtinguda amb el buidatge oral a institucions oficials i empreses que elaboren obres lexicogràfiques, per tal de contribuir a l'actualització del lèxic contingut en els seus diccionaris de llengua general. En aquest sentit, la neologia extreta dels mitjans de comunicació audiovisual, que actualment tenen una capacitat d'irradiació que depassa àmpliament la de la premsa escrita, resulta especialment interessant per contribuir a fixar criteris de selecció lexicogràfica o per constituir la font

d'obres lexicogràfiques descriptives o especialitzades (diccionaris d'ús, de llengua oral, dels mitjans de comunicació audiovisuals, etc.).

3. Potenciar treballs de recerca relacionats amb la creació neològica espontània que contribueixin a descriure i analitzar els recursos utilitzats pel català i el castellà per actualitzar el seu lèxic, treballs que, com els que s'han dut a terme fins ara amb les dades de la premsa escrita, poden donar origen a seminaris sobre la neologia oral o a treballs de recerca de doctorat (tesis i tesines).

4. Publicar periòdicament la llista completa dels neologismes orals documentats (en suport paper o electrònic).

A part d'aquestes aplicacions, que complementen les que fins ara ha dut a terme l'Observatori, la informació proporcionada pel buidatge de textos orals amplia els horitzons del projecte ja que permet pensar en nous àmbits d'aplicació, com ara:

5. L'àmbit relacionat amb l'aplicació de les noves tecnologies al processament de les llengües naturals; en aquest sentit, l'Observatori podria col·laborar en l'elaboració de programes automàtics de correcció oral, adreçats a locutors dels mitjans audiovisuals, com el que actualment elabora la Unitat de recerca en enginyeria lingüística de l'IULA, dirigida pel professor Lluís De Yzaguirre, juntament amb Catalunya Ràdio.

6. L'àmbit de l'ensenyament de llengües; en aquest sentit, les dades extretes del buidatge oral poden contribuir a l'elaboració de materials orientats a assolir el domini oral de la llengua.

Aquestes aplicacions poden ser especialment útils per a la llengua catalana, que, en ser una llengua minoritària que es troba en una situació de diglòssia, necessita permanentment mecanismes que li permetin salvar la integritat com a llengua, també des del punt de vista oral.

5. Conclusions

A tall de conclusió, podem dir que, després d'aquesta primera etapa de funcionament, la recerca en neologia oral duta a terme a l'Observatori ens ha permès obtenir les eines metodològiques necessàries per encetar una segona etapa de consolidació que tindrà com a objectius fonamentals augmentar i diversificar el corpus neològic recollit, i aplicar els resultats obtinguts en diversos àmbits lingüístics.

En definitiva, amb la creació del grup de buidatge i anàlisi de textos orals i de textos escrits alternatius, l'Observatori de Neologia ha encetat un nou àmbit d'estudi relacionat amb l'observació de la creació neològica espontània, que indubtablement ens ajudarà a avançar en aquest camí adreçat a estudiar les motivacions i el funcionament de la creació neològica en les llengües.

Voldríem acabar aquesta presentació recordant un fragment de la conferència pronunciada pel Dr. Badia i Margarit durant el I Simposi de Neologia organitzat per l'Observatori per commemorar els seus primers deu anys d'existència, no tan sols per

l'oportunitat del contingut que transmet, sinó també com a mostra de gratitud cap a aquell qui ens donà l'empenta necessària per encetar aquest projecte de neologia oral:

«És del tot versemblant que, acudint a caires fins ara inèdits per a l'Observatori, l'obra en curs s'enriquiria remarcablement (...). Hi ha, en efecte, moltes maneres de crear neologismes i, per tant, ha d'haver-hi moltes maneres de cercar-ne.»

A. M. BADIA I MARGARIT
«Risc i certesa de la neologia»
I Simposi de Neologia
Barcelona, 1998

Bibliografia

Badia i Margarit, A. M. (2000). «Risc i certesa de la Neologia». Dins Cabré, M. T.; Freixa, J., Solé, E. (ed.). (2000) *La neologia en el tombant de segle. Actes del I Simposi sobre Neologia (2000) i el I Seminari de Neologia (2000)*. Barcelona: Observatori de Neologia, Institut Universitari de Lingüística Aplicada, Universitat Pompeu Fabra. 17-27. (Sèrie Activitats, 5).

Cabré, M. T.; Domènech, M.; Estopà, R.; Freixa, J.; Solé, E. (2001). «L'Observatoire de Néologie: Conception, méthodologie, résultats et nouveaux travaux». Universitat de Limoges: *Actes del Colloque International «L'innovation lexicale»*. 1-3 de febrer del 2001. [En premsa].

Observatori de Neologia. (1998). *Descripció quantitativa els neologismes documentats durant l'any 1995 a la premsa en català*. Barcelona: Institut Universitari de Lingüística Aplicada, Universitat Pompeu Fabra. (Papers de l'IULA. Sèrie Informes, 23).